

Obsah

Předmluva	10
1. Trochu teorie	13
Co se vlastně ve spektroskopii měří?	13
Hyperjemné efekty ve spektroskopii – atomový jaderný spin a elektronový spin	26
O kvantové mechanice	28
Radiační procesy v molekulárních soustavách	38
Negativní absorpce	43
O čem tato kniha je?	44
Literatura	45
2. Spektroskopie „zviditelňuje“ kvantování energie	47
Jaké vlastnosti má mít dobrý spektrometr?	47
Proč nejsou spektrální linie nekonečně úzké?	48
Technika přeladitelného zdroje a spektrometry s disperzním zařízením	50
Infračervený mřížkový spektrometr komerčního typu	55
Infračervené mřížkové spektrometry vysokého rozlišení	56
Fourierova spektroskopie	58
Diodový laserový spektrometr	62
Mikrovlnné spektrometry	64
Submilimetrový spektrometr s akustickým detektorem	67
Heterodynní spektroskopie	71
Některé poznámky k měření spekter	74
Literatura	75
3. Jak se analyzují molekulová spektra?	76
Nejjednodušší je identifikace	76
Věštění molekulových struktur	78
Ještě jednou trochu teorie	81

Jak se analyzuje jemná struktura vibračně-rotačních spekter molekul?	87
Příběh molekuly amoniaku	89
Literatura	97
4. Nové zdroje záření — masery a lasery	99
Amoniakový maser	100
Inverze populace, koherence	102
Infračervený CO ₂ laser	105
Pulsní CO ₂ laser	106
Opticky čerpané laserové a maserové systémy	108
Literatura	111
5. Laserová chemie	112
Jak probíhá chemická reakce?	112
O fotochemii obecně a infračervené laserové fotochemii zvláště	114
Ještě jednou o infračervené laserové chemii	120
Laserová separace izotopů	124
Literatura	128
6. Chemická laboratoř ve vzdálenosti 32 000 světelných let	131
Galaxie a struktura vesmíru	131
Mezihvězdné molekulární oblaky	133
Chemické sloučeniny v mezihvězdném prostoru	135
Chemie a fyzika mezihvězdných molekulových oblaků	141
Chvála spektroskopie	145
Literatura	146
7. Tajemství kosmických maserů	148
Kvantová elektronika v mezihvězdném prostoru?	148
Hvězdné masery	151
Jak může vzniknout hvězdný maser?	154
Mezihvězdné masery	157
Kde jsou?	159
Budou objeveny infračervené kosmické lasery?	159
Literatura	161
8. Dvakrát o Dopplerově efektu v astrofyzice — černá díra ve středu	162
Galaxie a objev kvasarů	162
Co to jsou černé díry?	163
Centrální parsek	164

Masivní černá díra ve středu Galaxie?	166
Kdo se zabýval hledáním černé díry?	169
Kvasary	170
Vztah mezi kvasary a černými dírami	175
Literatura	176
9. Spektroskopie Lambova zářezu aneb jak se dá někdy příroda ošidit	179
Literatura	186
10. Chcete si změřit rychlost světla?	188
O rychlosti světla obecně	188
Spektroskopické stanovení rychlosti světla	189
Frekvenční stabilizace laseru	190
Jak se vlastně měří čas a délka?	191
Jediný standard času a délky a rychlost světla	193
Chvála přesnosti	195
Literatura	195
11. K čemu to vlastně všechno je?	197
Dodatky	201
A. Zkratky fyzikálních jednotek používané v textu	201
Předpony používané k označení násobků nebo zlomků jednotek	202
B. Schrödingerova rovnice	202
C. Difrakční mřížka	207
D. Ten známý pojem teplota?	209
E. Dopplerovo rozšíření spektrální linie a rovnice přenosu záření	211